

**ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAKONU PIJARÓW
IM. ŚW. JÓZEFA KLASANCJUSZA W POZNANIU**

**WEWNĄTRZSZKOLNY
SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO
ORAZ PROGRAM JEGO REALIZACJI
na rok szkolny 2025/2026**

„W drodze do przyszłości”

WPROWADZENIE

Zmiany zachodzące we współczesnym świecie powodują, że człowiek podejmuje wiele różnorodnych decyzji, związanych z wyborem zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Nie każdy jednak potrafi, czy jest w stanie, dokonać samodzielnego wyboru, który byłby dla niego optymalny, to znaczy uwzględniający indywidualne możliwości, potrzeby, predyspozycje psychofizyczne. Takie zadanie może nie być łatwe, szczególnie dla ucznia. Zaplanowanie i realizacja kariery edukacyjno-zawodowej wymaga wglądu, świadomości siebie, znajomości rynku pracy, wymagań. Niejednokrotnie konieczne, czy zalecane jest spotkanie ze specjalistą, głównie z doradcą zawodowym.

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późniejszymi zmianami, m.in. ogłoszonymi 02.12.2016r.), zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia” (Art. 1, pkt. 14).

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) staje się ważnym elementem edukacji, w tym głównie edukacji zawodowej. WSDZ stwarza uczniowi realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery zawodowej: poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zaplanowania własnej kariery zawodowej. Ponadto tworzony system doradztwa powinien zapewnić poznanie procesu aktywnego poszukiwania pracy. Wreszcie powinien stworzyć możliwość kształcenia umiejętności miękkich od najmłodszych lat, m.in. współdziałania w zespole, kreatywność, radzenia sobie ze zmianami, ze stresem, wrażliwość na innych, chęć do rozwoju, uczenia się przez całe życie.

Należy podkreślić, że światowe standardy gwarantują uczniom dostępność i powszechność usług doradczych na terenie szkoły. Szkolny doradca zawodowy powinien zatem, obok psychologa, pedagoga i logopedy, stać się kolejną osobą wchodzącą w skład zespołu realizującego zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oferowanej przez szkołę uczniom i ich rodzicom.

1. DEFINICJE POJĘĆ

DORADCA ZAWODOWY – osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.

(por.: *Klasyfikacja Zawodów i Specjalności*. 1995. Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2, cz. II. s. 497).

DORADZTWO ZAWODOWE – świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego osoby i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

(por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji*, (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego Nr 2/11. s. 29).

INFORMACJA ZAWODOWA – zbiory danych potrzebnych do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego osoby oraz rodzajów podejmowanych decyzji.

(por.: K. Lelińska: *Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych*. (1985). WSiP. s. 35).

INFORMACJA EDUKACYJNA – zbiory danych potrzebnych do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem i nabywaniem kwalifikacji. (opr. G. Sołtysińska).

WEWNĄTRZSZKOLNY PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO (WPDZ) – ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. (opr. A. Łukaszewicz).

2. AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE UDZIELANIA UCZNIOM POMOCY W WYBORZE ZAWODU I KIERUNKU KSZTAŁCENIA

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm., m.in. ogłoszonymi 02.12.2016r.) zobowiązuje placówki oświatowe do "przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia".
- **Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego.**
- wcześniejsze Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego.

Doradztwo zawodowe polega na realizacji działań w celu wspierania uczniów w procesie rozpoznawania zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz przygotowania do wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, które prowadzą do podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych przez uczniów.

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. oraz z 09.08.2017r. z późniejszymi zmianami w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w którym zawarte są postanowienia:

- dobrowolność i nieodpłatność tej pomocy,
- zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz z planowaniem kształcenia i kariery zawodowej organizuje się w celu wspomagania odpowiednio uczniów lub słuchaczy w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Zajęcia prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

Definicja pomocy pedagogiczno-psychologicznej (w odniesieniu do doradztwa zawodowego):

- rozpoznawanie potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia i umożliwianie ich zaspokojenia, wspieranie uczniów, metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielanie informacji w tym zakresie,
- wspieranie nauczycieli w organizowaniu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

3. CELE DORADZTWA ZAWODOWEGO

- 3.1. Przygotowanie dzieci i młodzieży do przemyślanego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej.
- 3.2. Przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak:
 - bezrobocie,
 - adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej
 - uczenia się przez całe życie
- 3.3. Przygotowanie ucznia do roli pracownika, współpracownika lub osoby pełniącej funkcję kierowniczą.
- 3.4. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- 3.5. Wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia.
- 3.6. Podejmowanie systemowych działań przez pracowników szkoły, rodziców, mające na celu pomoc uczniom w dokonywaniu przemyślanych wyborów edukacyjno-zawodowych.

4. CELE SZCZEGÓŁOWE DORADZTWA ZAWODOWEGO

- 4.1. Pomoc uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
- 4.2. Pomoc uczniom w określeniu preferencji i zainteresowań zawodowych.
- 4.3. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych.
- 4.4. Wskazywanie uczniom, rodzicom i nauczycielom dodatkowych źródeł informacji na temat:
 - rynku pracy,
 - trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia,
 - możliwości wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów w różnych obszarach świata pracy,
- 4.5. Udzielanie indywidualnych porad uczniom i ich rodzicom.
- 4.6. Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.
- 4.7. Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej prowadzonej przez szkołę.
- 4.8. Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych.

- 4.9. Przygotowanie uczniów do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: tj. np. egzamin, wybór szkoły, poszukiwanie pracy;
- 4.10. Przygotowanie uczniów do podjęcia roli pracownika, współpracownika lub osoby pełniącej funkcję kierowniczą oraz do zmiany zawodu, adaptacji do nowych warunków;
- 4.11. Współpraca z instytucjami wspierającymi Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego w miarę możliwości i potrzeb: z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi, w tym z Poradniami specjalistycznymi, Urzędami Pracy, Fundacją *Anioły Edukacji*, pracodawcami oraz z instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom.
- 4.12. Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rozwoju i planowaniu dalszej ścieżki edukacyjno- zawodowej

Cele, formy i metody doradztwa zawodowego są dostosowywane do etapu edukacyjnego, poziomu, możliwości, indywidualnych potrzeb uczniów.

5. FUNKCJONOWANIE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO W ZESPOLE SZKÓŁ ZAKONU PIJARÓW ORAZ WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI

- 5.1. Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ oraz podmioty z którymi może współpracować szkoła przy realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego

Szczególną rolę w kształtowaniu i realizowaniu WSDZ odgrywają:

- dyrekcja szkoły
- doradca zawodowy
- nauczyciele biznesu i zarządzania
- nauczyciele wiedzy o społeczeństwie, edukacji obywatelskiej
- nauczyciele informatyki
- nauczyciele – bibliotekarze
- wychowawcy
- pedagog, psycholog
- pozostali nauczyciele

WSDZ zakłada działania nauczycieli, wychowawców, pracowników biblioteki szkolnej, pedagoga, psychologa, którzy w ramach współpracy z doradcą zawodowym mają realizować treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery w ramach lekcji, np. godzin z wychowawcą, wiedzy o społeczeństwie, biznesu i zarządzania, informatyki i innych lekcji przedmiotowych. Współuczestniczą również w realizacji formy doradczej poprzez udział i współorganizowanie wycieczek do instytucji rynku pracy, zakładów pracy, na targi edukacyjne, spotkań z przedstawicielami zawodów, szkół ponadpodstawowych, uczelni wyższych itp.

Dla efektywnej realizacji Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego ważna jest również współpraca z zewnętrznymi instytucjami i osobami mogącymi wesprzeć działania szkoły.

W głównej mierze współpracujemy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, jeśli jest potrzeba skierowania ucznia, rodzica na konsultację w ramach poradnictwa zawodowego, diagnozy.

Szczególnie cenna jest współpraca z **Fundacją „Anioły Edukacji”** w ramach wizyt w zakładach pracy. Są to wartościowe spotkania dla doradcy zawodowego, pedagoga, psychologa, które umożliwiają nawiązanie współpracy z pracodawcami, poznawanie stanowisk pracy i w dalszym efekcie przekaz informacji uczniom oraz w zależności od możliwości organizację wycieczek zawodoznawczych dla uczniów.

W roku szkolnym 2025/26 współpraca z instytucjami, podmiotami zewnętrznymi zależna będzie od ich możliwości oraz możliwości szkoły,. Planowane jest utrzymanie współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i Fundacją „Anioły Edukacji” oraz Uczelniami Wyższymi, wybranymi Technikami. Rodzicom i uczniom przekazana zostanie również informacja o możliwości skorzystania z porad indywidualnych oferowanych przez Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży.

Podczas zajęć z doradcą zawodowym wykorzystywane są zasoby internetowe Mapy Karier, Ośrodka Rozwoju Edukacji, Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu, strony: nabor.pcss.pl, Info zawodowe, uczelni wyższych.

5.2. Sposoby i formy działań realizowanych w ramach WSDZ, których adresatami są uczniowie, rodzice, nauczyciele.

W oddziałach przedszkolnych w szkole podstawowej doradztwo zawodowe jest realizowane w formie **preorientacji zawodowej**, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Doradztwo zawodowe w formie preorientacji zawodowej, jest realizowane w trakcie bieżącej pracy z dziećmi lub przez zintegrowane działania nauczycieli, doradców zawodowych, pedagoga, psychologa.

W klasach I-VI szkoły podstawowej doradztwo zawodowe jest realizowane w formie **orientacji zawodowej**, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień zawodowych.

Doradztwo zawodowe w formie orientacji zawodowej, jest realizowane w trakcie bieżącej pracy z uczniami oraz przez zintegrowane działania nauczycieli, wychowawców, doradców zawodowych, pedagoga, psychologa.

W klasach VII i VIII Szkoły Podstawowej oraz w klasach III Liceum Ogólnokształcącego doradztwo zawodowe jest realizowane w formie **zajęć z zakresu doradztwa zawodowego**, które mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego planowania kariery, podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, z uwzględnieniem ich zainteresowań i uzdolnień oraz informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Zajęcia, realizuje doradca zawodowy, we współpracy z nauczycielami, wychowawcami, nie podlegają one ocenie oraz nie mają wpływu na promocję ucznia do klasy programowo wyższej lub ukończenie szkoły przez ucznia.

Zadania z zakresu doradztwa zawodowego realizowane są w szczególności, jako:

- *Udzielanie informacji edukacyjno – zawodowej*, gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej: o zawodach, rynku pracy, możliwościach kształcenia i zatrudnienia, zasadach rekrutacji do lokalnych szkół, uczelni, o targach edukacyjnych, drzwiach otwartych, w postaci: informatorów, programów multimedialnych, stron internetowych. Krzewienie umiejętności samodzielnego pozyskiwania informacji, m.in. poprzez korzystanie z portali dotyczących rynku

pracy, programów multimedialnych informatorów, ulotek, broszur, itp., udział w targach edukacyjnych.

- *Poradnictwo indywidualne*- porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności i predyspozycji zawodowych, wywiad, rozmowa doradcza.
- *Poradnictwo grupowe* – zespołowe zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np. rozpoznawania własnych zasobów, poszukiwania pracy, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej i innych.
- *Wizyty zawodoznawcze w zakładach pracy, szkołach* prowadzących kształcenie zawodowe, uczelniach wyższych, współpraca z uczniowskim wolontariatem, udział w targach edukacyjnych, mających na celu poznanie przez uczniów szkół, środowiska pracy, wybranych zawodów.
- *Zapraszanie na zajęcia przedstawicieli szkół ponadpodstawowych, wyższych uczelni, przedstawicieli wybranych zawodów, rodziców.*

6. OPIS PRZEWIDYWANYCH OSIĄGNIĘĆ WYNIKAJĄCYCH Z PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

6.1. Dla indywidualnych odbiorców:

- rozpoznanie własnego potencjału, mocnych i słabych stron, uzdolnień, preferencji zawodowych,
- rozwój kompetencji miękkich,
- łatwy dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej – dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców,
- poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów,
- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe,
- ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu sposobów pozyskiwania i utrzymania pracy,
- świadomość możliwości, a czasami konieczności zmian w zaplanowanej karierze zawodowej,
- mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, zmiany szkoły czy pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

6.2. Dla szkół:

- realizacja zobowiązań wynikających z zapisów zawartych w ramowych statutach szkół,
- pomoc uczniom i ich rodzicom w dokonywaniu trafnych wyborów edukacyjno-zawodowych,
- utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.

6.3. Dla pracodawców:

- zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów nma pracowników,świadomych oczekiwań rynku pracy.

7. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

Współpraca z rodzicami ma na celu :

- wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci, rodzice jako najlepsi doradcy dla własnego dziecka;
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych, doradczych szkoły, spotkań z uczniami
- przedstawienie rodzicom aktualnej oferty edukacyjnej, zasad rekrutacji do szkół ponadpodstawowych;
- indywidualne wsparcie rodziców uczniów z trudnościami zdrowotnymi, emocjonalnymi, o specjalnych potrzebach edukacyjnych lub potrzebujących porady w podjęciu decyzji;
- udzielanie informacji o możliwościach wsparcia udzielanej przez inne instytucje;

8. WSPÓŁPRACA Z NAUCZYCIELAMI

Współpraca z nauczycielami ma na celu:

- lepsze poznanie potrzeb uczniów, ich zasobów, oczekiwań wobec szkoły i rynku pracy;
- uzyskanie wsparcia i pomocy w pracy wychowawczej;
- współpracę w realizacji tematyki doradczej w ramach lekcji przedmiotowych (w miarę możliwości);
- zapewnienie ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

9. PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW EDUKACYJNYCH

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W SZKOLE PODSTAWOWEJ

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Proponowane tematy do realizacji:

1. Co lubię robić, moje zainteresowania, hobby – rozmowy z dziećmi, prezentowanie w grupie ulubionych czynności, zainteresowań – np. *Festiwal Talentów, urządzenie kącików zainteresowań*
2. Zawody wokół nas, nazywanie zawodów, czym zajmują się ludzie, którzy są wokół nas, co robią. Wiem kto pracuje w szkole, na poczcie, w sklepie, itp.– rozmowy z dziećmi, rysunek

3. Etapy edukacji, jakie znamy rodzaje szkół, do jakich chodzi nasze rodzeństwo, osoby z najbliższego otoczenia – rozmowa z dziećmi
4. Jak będę duży/duża to będę...- rozmowa, rysunek

Czas realizacji: w trakcie roku szkolnego, w bieżącej pracy z dziećmi

Osoby realizujące: wychowawcy, mogą korzystać ze współpracy z doradcą zawodowym, pedagogiem, psychologiem

Można skorzystać z przykładowych scenariuszy ORE dla tego etapu edukacyjnego
doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I–VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkoły podstawowej

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Proponowane tematy do realizacji:

1. Co lubię robić, moje zainteresowania - jak mogę je rozwijać, sposoby spędzania czasu wolnego – rozmowy z dziećmi, prezentowanie w grupie ulubionych czynności, zainteresowań – np. kącik zainteresowań, *Festiwal Talentów*, rysunek – w kl. I
2. Moje mocne strony, co robię dobrze, dokładnie, nie sprawia mi to trudności- rozmowa z dziećmi, rysunek – w kl. I
3. Zawody wokół nas, nazywanie zawodów, czym zajmują się ludzie, którzy są wokół nas, co robią, jakimi narzędziami, maszynami się posługują – rozmowy z dziećmi.- w kl. II
4. Po co ludzie pracują? Jakie jest znaczenie pracy w życiu człowieka – rozmowa z dziećmi – w kl. II
5. Po co się uczymy? Czego lubię się uczyć, z jakich źródeł wiedzy możemy korzystać? – rozmowa z dziećmi – w kl. III
6. Kim chcę być w przyszłości – rozmowa, rysunek – w kl. III

Czas realizacji: w trakcie roku szkolnego, w bieżącej pracy z dziećmi

Osoby realizujące: wychowawcy, mogą korzystać ze współpracy z doradcą zawodowym, pedagogiem, psychologiem

Można skorzystać z przykładowych scenariuszy ORE dla tego etapu edukacyjnego

doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/

oraz miasta zawodów

[Interaktywna mapa zawodów](#) | [Orientacja zawodowa](#) | [Mapa Karier](#)

Propozycja konkursu plastycznego dla dzieci z klas II i III nt. „Każdy zawód jest potrzebny”- 2 semestr, realizacja: wychowawcy dzieci kl. 2 i 3 SP, doradca zawodowy

**Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego
dla klas IV–VI szkoły podstawowej**

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Proponowane tematy do realizacji

Uczniowie klas IV

1. Jak uczyć się skutecznie? Metody skutecznej nauki, zasady uczenia się, moje indywidualne sposoby nauki. Jakich treści, przedmiotów lubię się uczyć, z jakich źródeł wiedzy korzystamy? – rozmowa z uczniami, wymiana doświadczeń, sposobów nauki, karta pracy
2. Zawody wokół nas, przykłady ludzi wykonujących określoną pracę (czym się zajmują, jakie narzędzia wykorzystują)
3. Moje zainteresowania, uzdolnienia – rozmowy z uczniami, karty pracy.

Prezentowanie zainteresowań, ulubionych czynności w grupie – np. *Festiwal Talentów*

Uczniowie klas V

1. Jak uczyć się skutecznie? Metody skutecznej nauki, zasady uczenia się, moje indywidualne sposoby nauki. Jakich treści, przedmiotów lubię się uczyć, z jakich źródeł wiedzy korzystamy? – rozmowa z uczniami, wymiana doświadczeń, sposobów nauki, karta pracy
2. Moje mocne strony, co robię dobrze, dokładnie, sprawnie, jak mogę wykorzystać moje mocne strony w różnych działaniach, czynnościach, które podejmuję w codziennym życiu – rozmowa z uczniami, karta pracy, mająca służyć autorefleksji

Uczniowie klas VI

1. Po co ludzie pracują? Jakie jest znaczenie pracy w życiu człowieka, związek pracy z pieniędzmi, czy ważne są też inne aspekty wyboru pracy, zawodu – rozmowa z uczniami, dyskusja moderowana
2. Jakie są grupy zawodów, przykłady zawodów, jak można zdobyć dany zawód – rozmowy z uczniami, filmy, prezentacje zawodów, możliwe zapraszanie osób wykonujących określone zawody.
3. Czy masz już plany edukacyjno-zawodowe, czy się nad tym zastanawiasz? Kim chcesz być w przyszłości, jak realizować te plany, na co zwrócić uwagę, jakie czynniki wpływają na wybór szkoły? Zwrócenie uwagi na to, że plany mogą zmieniać się z wiekiem i na to, że uczymy się przez całe życie – rozmowa z uczniami, karta pracy

Czas realizacji w klasach IV-VI: w trakcie roku szkolnego, w czasie lekcji wychowawczych, zajęć przedmiotowych,

Osoby realizujące: wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, można skorzystać ze współpracy z doradcą zawodowym, pedagogiem, psychologiem

Można wykorzystać zasoby, scenariusze zajęć ze strony internetowej ORE doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII I VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji.
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Treści szczegółowe

Uczniowie klas VII

I: Poznawanie własnych zasobów – Poznawanie siebie warunkiem dobrego rozwoju, wyboru i decyzji

- Przekazanie rodzicom i uczniom założeń doradztwa zawodowego
- Jaki jestem? Co najbardziej lubię robić, co mnie pasjonuje?
- Jakie są moje potrzeby, motywacje, jakimi wartościami się kieruję?
- Jakie mam zainteresowania, zdolności, cechy osobowości.
- Stan zdrowia, a wybór szkoły, zawodu. Zawody w których szczególnie ważny jest aspekt zdrowotny.
- Mocne i słabe strony, co chcę rozwijać, a czego chcę unikać?
- Jak funkcjonuję w grupie? Doskonalenie umiejętności pracy w zespole. Gry i zabawy zespołowe.
- Podejmowanie decyzji, jak sobie z tym radzę?

II: Poznawanie zawodów

- Dlaczego pracujemy? Co według mnie znaczy interesująca, dobra praca? Jakich warunków musi spełniać taka praca? Praca i aspekt finansowy? Jakich wartości są dla mnie ważne wybierając dany zawód? Jaki zawód uważam za najbardziej interesujący? Wartości osobiste, a wybór zawodu.
- Klasyfikacja zawodów i specjalności.
- Poznawanie wybranych zawodów, prezentacja zawodów: filmy zawodoznawcze, opisy zawodów, kalambury o zawodach, ścieżki kariery *Mapy Karier*
- Zapraszanie chętnych rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły, przykłady różnych karier.
- W miarę możliwości wycieczki zawodoznawcze do zakładów pracy, przedsiębiorstw, instytucji

III: Rynek pracy

- Planowanie ścieżki kariery zawodowej- autoanaliza. Preferencje zawodowe.

IV. Rynek edukacyjny, podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

- Jaka szkoła, jaki zawód? Co warto brać pod uwagę wybierając szkołę, zawód.
- Typy szkół, jakie są możliwości wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej po szkole podstawowej.

W klasie VII obowiązkowe zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego będą przeznaczone w szczególności na poznawanie przez uczniów własnych zasobów oraz wybranych zawodów. Uczniowie będą starali się odpowiedzieć na pytanie *jaki/jaka jestem, jak funkcjonuję w grupie, jak wykorzystać zainteresowania, talenty, mocne strony w planowaniu przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej?*

Czas realizacji: pierwszy semestr – minimum 10 godz. lekcyjnych

Osoby realizujące: doradca zawodowy

Uczniowie klas VIII

I: Poznawanie własnych zasobów – Poznawanie siebie warunkiem dobrego rozwoju, wyboru i decyzji

- Przekazanie rodzicom i uczniom założeń doradztwa zawodowego
- Jak funkcjonuję w grupie? Doskonalenie umiejętności pracy w zespole. Gry i zabawy zespołowe.
- Czym jest sukces? Czy dla każdego znaczy to samo?
- Jak radzić sobie ze stresem, m.in. szkolnym, egzaminacyjnym.
- Jak wykorzystać potencjał własny wybierając szkołę, zawód-autorefleksja.

II: Poznawanie zawodów

- W jakich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego widzę siebie w przyszłości?
- Poznawanie wybranych zawodów, prezentacja zawodów: filmy zawodoznawcze, opisy zawodów, kalambury o zawodach, ścieżki kariery *Mapy Karier*
- Zapraszanie chętnych rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły, przykłady różnych karier.
- W miarę możliwości: wycieczki zawodoznawcze do zakładów pracy, przedsiębiorstw, instytucji, udział w *Arenie zawodów*

III: Rynek pracy

- Charakterystyka rynku pracy, martwe zawody, zawody przyszłości.
- Trendy na rynku pracy. Jakie jest zapotrzebowanie na rynku pracy, m.in. lokalnym rynku pracy, zawody deficytowe i nadwyżkowe.
- Czym są kwalifikacje, a czym kompetencje?

IV. Rynek edukacyjny, podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

- System szkolnictwa, typy szkół, co dalej po danej szkole?
- Zapoznanie z warunkami rekrutacji do szkół – informacja dla uczniów i rodziców.
- System naboru elektronicznego, jak działa, jak utworzyć listę preferencji.

W klasie VIII uczniowie na obowiązkowych zajęciach doradztwa zawodowego będą nadal poznawali zawody, rynek pracy, rynek edukacyjny, zasady rekrutacji, będą starali się odpowiedzieć na pytanie: *jak wykorzystać własne zasoby?, kim będę? jaką wybrać szkołę, zawód?*

Czas realizacji: drugi semestr – minimum 10 godz. lekcyjnych

Osoby realizujące: doradca zawodowy

Ważne jest, aby wybrane treści były też poruszane w czasie zajęć lekcyjnych, w szczególności lekcji wos-u, lekcji wychowawczych, języka polskiego, języków obcych i innych.

Mogą być wykorzystywane zasoby, filmy o zawodach, scenariusze zajęć ze strony internetowej ORE
doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2 określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

- 1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.3 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.4. wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- 4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

Treści szczegółowe

Proponowane tematy realizacji programu dla uczniów klas I LO:

- Metody skutecznego uczenia się, korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym, ale też wymóg rynku pracy, - dyskusja moderowana
- Mocne i słabe strony, co chcę rozwijać, a czego chcę uniknąć?- karty pracy, autorefleksja
- Moje zainteresowania, zdolności, kompetencje, cechy osobowości, bilans własnych zasobów- karty pracy, autorefleksja
- Czym jest sukces? Czy dla każdego znaczy to samo? Przykłady ludzi sukcesu- dyskusja moderowana

Realizatorzy: wychowawcy klas I LO, nauczyciele przedmiotów, w razie potrzeby możliwe wsparcie doradcy zawodowego, pedagoga, psychologa,
czas realizacji: w trakcie roku szkolnego

Proponowane tematy i terminy realizacji dla uczniów klas II LO:

- Jakie są moje potrzeby, motywacje, jakimi wartościami się kieruję?
System wartości, w tym wartości związane z pracą i etyką zawodową
- Jaki zawód uważam za najbardziej interesujący? Wartości osobiste, a wybór zawodu- karta pracy, dyskusja.
- Wyznaczanie celów, hierarchizacja zadań, gospodarowanie czasem

Realizatorzy: wychowawcy klas II LO, nauczyciele przedmiotów, w razie potrzeby możliwe wsparcie doradcy zawodowego, pedagoga, psychologa,
czas realizacji: w trakcie roku szkolnego

Mogą być wykorzystywane zasoby, scenariusze zajęć ze strony internetowej ORE
doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/
analiza ścieżek kariery z *Mapy Karier*

Podczas zajęć biznesu i zarządzania w kl. I i II zgodnie z podstawą programową realizacja tematyki:

- Autoprezentacja, rozmowa kwalifikacyjna – na to zwrócić uwagę
- Dokumenty aplikacyjne- CV- jak je napisać
- Jak założyć własną działalność gospodarczą.
- Formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą, umowy o pracę.

Uczniowie klas III LO

Proponowane tematy do realizacji:

I: Poznawanie własnych zasobów- Poznawanie siebie warunkiem dobrego rozwoju, wyboru i decyzji

- Moje zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, cechy osobowości, predyspozycje zawodowe w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej, bilans własnych zasobów- karty pracy, testy, autorefleksja, portfolio
- Jakie są moje potrzeby, motywacje, jakimi wartościami się kieruję? – karty pracy
System wartości, w tym wartości związane z pracą i etyką zawodową.
- Stan zdrowia, a wybór kierunku studiów, zawodu. Zawody, w których szczególnie ważne jest zwrócenie uwagi na stan zdrowia, predyspozycje zdrowotne- karty pracy, dyskusja moderowana
- Mocne i słabe strony, co chcę rozwijać, a czego chcę uniknąć?- karty pracy, testy
- Podejmowanie decyzji, jak sobie z tym radzę?- test, karta pracy
- Czym jest sukces? Czy dla każdego znaczy to samo? Przykłady ludzi sukcesu- dyskusja moderowana
- Autoprezentacja, rozmowa kwalifikacyjna – na to zwrócić uwagę

II: Poznawanie zawodów i rynek pracy

- W jakich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego widzę siebie w przyszłości?
- Jaki zawód uważam za najbardziej interesujący? Wartości osobiste, a wybór zawodu- karta pracy

- Klasyfikacja zawodów i specjalności, informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych - prezentacja
- Lokalny, regionalny, krajowy i europejski rynek pracy. Charakterystyka rynku pracy, martwe zawody, zawody przyszłości- prezentacja, filmy o zawodach, opisy zawodów, czynności zawodowych z wykorzystaniem Klasyfikacji zawodów i specjalności, praca w grupach

III. Rynek edukacyjny, podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

- Korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym, ale też wymóg rynku pracy, postępu cywilizacyjnego- dyskusja moderowana
- Możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych. Czym są kwalifikacje zawodowe, a czym kompetencje- wykład, rozmowa z uczniami.
- Analiza ofert kształcenia na uczelniach wyższych, w szkołach policealnych, kwalifikacyjnych kursach zawodowych (strony internetowe uczelni wyższych, szkół policealnych, strona CDZdM), spotkania z przedstawicielami uczelni wyższych, absolwentami liceum, studentami.
- Przygotowanie indywidualnego planu działania – różnych wariantów ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując konsekwencje własnych decyzji- wykorzystanie m.in. metody 6 kapeluszy de Bono

Czas realizacji: klasy: IIIa i IIIb LO w pierwszym semestrze, klasy: IIIc i IIId LO w drugim semestrze– minimum 10 godz. lekcyjnych obowiązkowych zajęć z doradcą zawodowym

Wybrane treści w miarę możliwości mogą być realizowane również w czasie zajęć lekcyjnych na etapie LO, w szczególności: lekcji biz, edukacji obywatelskiej, lekcji wychowawczych, języka polskiego, języków obcych i pozostałych.

Uczniowie klas IV LO

W klasach IV LO zajęcia, rozmowy wychowawcy, doradcy zawodowego, nauczycieli przedmiotów z uczniami nt. planów, decyzji związanych z wyborem dalszej drogi edukacyjno- zawodowej, kryteriów przyjęć na wyższe uczelnie, do szkół policealnych, m.in. podczas lekcji wychowawczych, lekcji przedmiotowych, spotkań indywidualnych.

Udział uczniów klas IV wraz z wychowawcami w *Salonie maturzystów* (17-18 wrzesień).

10. METODY PRACY W REALIZACJI WSDZ

- poradnictwo indywidualne, skierowane szczególnie dla uczniów, mających trudności w podjęciu decyzji edukacyjno-zawodowych, korzystanie przez doradcę zawodowego z testu Achtnicha dla chętnych uczniów kl. 8VIII SP oraz III i IV LO, metody 6 kapeluszy de Bono
- poradnictwo grupowe, zajęcia warsztatowe grupowe
- lekcje zawodoznawcze
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, min. rodzicami
- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, uczelni wyższych, studentami, absolwentami, pracodawcami
- zachęcanie młodzieży do aktywnego udziału podczas otwartych drzwi w szkołach, uczelniach, targach edukacyjnych
- udział uczniów klas maturalnych w *Salonie maturzystów*
- angażowanie uczniów do aktywnego spędzania czasu wolnego, rozwoju zainteresowań (zajęcia sportowe, językowe, rozwijające umiejętności zawodowe, koła zainteresowań)
- wykorzystanie testów, ankiet i innych narzędzi podczas zajęć klasowych
- wycieczki zawodoznawcze
- gromadzenie materiałów dotyczących zakresu doradztwa zawodowego (m.in. biblioteka, osoby zajmujące się doradztwem zawodowym)
- wyposażenie uczniów w umiejętność sporządzania dokumentów aplikacyjnych w ubieganiu się o pracę – uczniowie liceum (lekcje biz)
- informowanie rodziców oraz uczniów o procedurach egzaminów- dyrekcja, wychowawcy, nauczyciele przedmiotów egzaminacyjnych, oraz specyfice wybranego zawodu, systemie edukacji, zasadach rekrutacji do szkół, wyższych uczelni- doradca zawodowy.

11. DIAGNOZA i EWALUACJA

Ewaluacja WPDZ jest elementem wdrażania i oceny skuteczności działań doradczych w szkole.

W celu poznania oczekiwań i potrzeb uczniów na początku cyklu zajęć przeprowadzana jest ankieta diagnostyczna wśród uczniów klas, w których odbywają się zajęcia z doradcą zawodowym, są to uczniowie klas VII, VIII SP oraz III klas LO.

Natomiast na końcu cyklu zajęć przez doradcę zawodowego przeprowadzana zostaje ankieta ewaluacyjna wśród uczniów w/w klas. Wyniki ankiet mają służyć dalszemu planowaniu zajęć i ewentualnym modyfikacjom.

Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych w r. szk. 24/25:

1. Uczniowie dwóch klas VII w ankiecie diagnozującej ich potrzeby, wskazali, że najbardziej pomocna dla nich będzie tematyka związana z poznawaniem siebie (60% uczniów), zasadami rekrutacji do szkół (połowa uczniów), najwięcej wskazań dotyczyło tematyki związanej z poznawaniem zawodów (80% uczniów), uczniowie podawali zawody, którymi byliby zainteresowani. Niektórzy uczniowie wskazywali cały zakres tematyczny. Natomiast na pytanie jaki typ szkoły interesuje Cię najbardziej? większość uczniów wskazało liceum ogólnokształcące 84%, natomiast technikum 30%, szkołę branżową 6%.

W ankiecie podsumowującej, ewaluacyjnej, 56 % uczniów dwóch z klas VII wskazało, że najbardziej pomocna dla nich była tematyka związana z poznawaniem zawodów, niektórzy uczniowie wskazywali konkretne, pomocne dla nich ćwiczenia, strony internetowe i zawody które chcieliby jeszcze bardziej poznać. Jako najbardziej pomocną tematykę, związaną z poznawaniem siebie, wskazało 46% uczniów. Większość uczniów wskazało, że są zainteresowani wyborem liceum i chcą poznawać ten typ szkoły, kilka osób wskazało zainteresowanie technikami.

Uczniowie nadal chcą poznawać zawody i szkoły, wielu wskazało też potrzebę kontynuacji ćwiczeń związanych z poznawaniem siebie.

2. Uczniowie klas VIII w ankiecie diagnozującej ich potrzeby, wskazali, że najbardziej pomocna dla nich będzie tematyka związana z zasadami rekrutacji, ofertą szkół, niektórzy uczniowie wskazywali również tematykę związaną z poznawaniem siebie oraz zawodów.

Większość uczniów zainteresowanych było liceum ogólnokształcącym, jednak 15% uczniów wskazywało też zainteresowanie technikami.

W ankiecie podsumowującej, ewaluacyjnej największa liczba uczniów klas VIII, 57%, jako najbardziej pomocne, ciekawe wskazało zajęcia związane z zasadami rekrutacji, ofertą szkół, natomiast 40% uczniów wskazało zajęcia związane z poznawaniem zawodów, a 43% z poznawaniem siebie. Uczniowie wskazywali też tematykę jaka interesowałaby ich w przyszłości, pojawiały się konkretne zawody oraz zawody przyszłości.

3. W LO większość uczniów trzech klas III, 68%, w ankiecie diagnozującej ich potrzeby, wskazało, że najbardziej pomocna dla nich będzie tematyka związana z zasadami rekrutacji, ofertą uczelni wyższych, szkół policealnych, natomiast 56% uczniów wskazała również tematykę związaną z poznawaniem zawodów, wskazując konkretne zawody, 39% uczniów tematykę związaną z poznawaniem siebie. Wielu uczniów wskazało, że ma swoje plany na przyszłość, związane z wyborem dalszej drogi kształcenia, zawodu, ale byli też tacy, którzy pisali, że nie wiedzą lub zastanawiają się jeszcze co robić dalej po LO.

Natomiast w ankiecie podsumowującej, ewaluacyjnej uczniowie dwóch klas III LO wskazali jako najbardziej pomocne, ciekawe, zajęcia związane z poznawaniem siebie, (66% uczniów biorących udział w ankiecie), 66% uczniów zajęcia związane z ofertą edukacyjną, kierunkami studiów, niektórzy uczniowie podawali narzędzia, które były pomocne, m.in. kalkulator uczelni prognozujący szanse przyjęcia, 35% uczniów wskazało tematykę związaną z omawianiem zawodów.

Uczniowie klas III LO zainteresowani są nadal zajęciami w kl. IV LO, szczególnie dotyczącymi procesu rekrutacji, warunkami przyjęć na wyższe uczelnie, czy rozwoju osobistego.

12. Terminarz realizacji Programu Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w roku szk. 2025/26

Tematyka działań	Adresaci	Metody i formy realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne
Diagnoza potrzeb doradczych uczniów klas	uczniowie klas 7a i 7b SP oraz 3a i 3b LO	ankieta na dobry początek oraz rozmowa z uczniami	wrzesień	doradca zawodowy

7a i 7b SP oraz 3a i 3b LO				
Realizacja zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach 7a i 7b SP oraz 3a i 3b LO	uczniowie klas 7a i 7b SP oraz 3a i 3b LO	zajęcia obowiązkowe dla uczniów, forma grupowa, warsztatowa	1 semestr r. szk. 2025/26	doradca zawodowy
Preorientacja i orientacja zawodowa	uczniowie klas 0 (oddziałów przedszkolnych w SP), 1-3 SP, 4-6 SP oraz 1, 2 i 4 LO	zajęcia grupowe w ramach lekcji wychowawczych przedmiotowych	w trakcie całego roku szkolnego wg. planów i możliwości wychowawców i nauczycieli przedmiotów, realizacji podstawy programowej	wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, w razie potrzeby możliwe wsparcie doradcy zawodowego, pedagoga, psychologa
Salon maturzystów	uczniowie klas 4 LO	udział w wydarzeniu	17-18 wrzesień	wychowawcy uczniów klas 4 LO
Arena zawodów	uczniowie klas 8 SP	udział w wydarzeniu w miarę możliwości	wg terminarza wydarzenia	wychowawcy uczniów klas 8 oraz doradca zawodowy
Indywidualne doradztwo edukacyjno-zawodowe	chętni uczniowie, rodzice, nauczyciele wszystkich poziomów	konsultacje indywidualne	cały rok szkolny, wg potrzeb	doradca zawodowy, pedagog, psycholog
Przeprowadzenie testu obrazkowego zawodów Achtmicha	chętni uczniowie klas 8 oraz 3 i 4 LO	konsultacje indywidualne, zaproszenie na omówienie testu rodzica ucznia	cały rok szkolny, wg potrzeb, po wcześniejszym ustaleniu terminu	doradca zawodowy
Podsumowanie zajęć dla uczniów klas 7a i 7b SP oraz 3a i 3b LO	uczniowie klas 7a i 7b SP oraz 3a i 3b LO	ankieta podsumowująca, ewaluacyjna	koniec 1 semestru	doradca zawodowy
Spotkanie informacyjno-doradcze dla	rodzice uczniów klas 8	spotkanie informacyjno-doradcze	2 semestr	doradca zawodowy, wychowawcy

rodziców „Jak wspierać dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych”				uczniów klas 8
Diagnoza potrzeb doradczych uczniów klas 8a i 8b SP oraz 3c i 3d LO	uczniowie klas 8 a i 8b SP oraz 3c i 3d LO	ankieta na dobry początek oraz rozmowa z uczniami	początek zajęć w 2 semestrze	doradca zawodowy
Realizacja zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach 8a i 8b SP oraz 3c i 3d LO	uczniowie klas 8a i 8b SP oraz 3c i 3d LO	zajęcia obowiązkowe	2 semestr	doradca zawodowy
Targi edukacyjne	uczniowie klas 7 i 8 SP, 3 i 4 LO	udział chętnych uczniów i rodziców	2 semestr	przekazanie informacji rodzicom przez doradcę zawodowego
Gazetka ścienna dotycząca doradztwa edukacyjnego i zawodowego przy gabinecie pedagoga/doradcy zawodowego	społeczność szkolna	przygotowanie gazetki ściennej	w trakcie roku szkolnego	doradca zawodowy
Konkurs plastyczny „Każdy zawód jest potrzebny”	uczniowie klas 2 i 3 SP	konkurs	2 semestr	wychowawcy klas 2 i 3 SP, doradca zawodowy
Podsumowanie zajęć dla uczniów klas 8a i 8b SP oraz 3c i 3d LO wnioski na przyszłość	uczniowie klas 8a i 8b SP oraz 3c i 3d LO	ankieta podsumowująca, ewaluacyjna	koniec semestru 2	doradca zawodowy

13. WNIOSKI KOŃCOWE

Efektem końcowym realizacji Szkolnego Programu Doradztwa Zawodowego jest przygotowanie uczniów do podejmowania trafnych decyzji w wyborze drogi dalszego kształcenia oraz zaplanowania kariery zawodowej, umożliwiającej im aktywne funkcjonowanie na rynku pracy, otwartość na uczenie się przez całe życie.

Naszą rolą, jako opiekunów, wychowawców, doradców jest wspieranie ich w dokonywaniu przemyślanych, mądrych wyborów, towarzyszenie młodym ludziom „w drodze do przyszłości”.